

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Τη χρονιά που μας πέρασε τα παιδιά της Κύπρου δεν είχαν σχολεία*. Μάθαιναν όπως όπως τα γράμματα, σ' εκκλησιές και σε σπίτια, όπως στις εποχές των πολυχρονεμένων σουλτάνων της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Να λοιπόν που μπορεί και να ξαναγίνεται πότε πότε η Ιστορία!

Ήρθε η ώρα να δώσουν εξετάσεις, να πάρουν ένα χαρτί, να περάσουν από τη μια τάξη στην άλλη ή και ν' απολυθούν όσοι είχαν φτάσει στο τέρμα ενός κύκλου σπουδών.

Ένα παιδάριο στη Λευκωσία δεν πρόφτασε να συμπληρώσει τις εξετάσεις του. Του έλειπαν δύο μαθήματα, τα Νέα Ελληνικά και η Ιστορία όταν, σε μια μαχητική διαδήλωση όπου με πρόθυμη καρδιά έκαμε το ελληνικό του χρέος, οι Άγγλοι το έπιασαν και το 'ριξαν σε μπουντρούμι¹ ανήλιαγο², με σκοπό να το δικάσουν.

Ο νεανίσκος μήτε φυλακή μήτε δίκη λογάριαζε. Θυμόταν μονάχα πως του έλειπαν δυο μαθήματα για να συμπληρώσει τις εξετάσεις του. Κι έκαμε αναφορά στο διοικητή της φυλακής και παρακάλεσε να τον αφήσουν να βγει για μια και μόνη μέρα, να πάει στο δάσκαλό του και να επιστρέψει - φυσικά, μ' επιτήρηση: με το δεσμοφύλακα στο πλάι του. Ο διοικητής δεν έστερξε³ να εκπληρώσει την επιθυμία του νεανίσκου. Και τότε συλλογίστηκε να ζητήσει κάτι άλλο εκείνος: να 'ρθει ο δάσκαλος στη φυλακή.

Ο δάσκαλος ήρθε. Έφεραν το παιδάριο στο εντευκτήριο⁴ της φυλακής, ένα διαμέρισμα επίσης ανήλιαγο, επίσης απαίσιο, όπως και η λοιπή φυλακή. Με τα χέρια σιδεροδεμένα, ανάμεσα σε δυο δεσμοφύλακες: τον έναν Τούρκο**, τον άλλο Άγγλο. Του έλυσαν τα χέρια. Ο δάσκαλος άπλωσε μπρος του τα χαρτιά και του έδωσε μολύβι να γράψει. Περίμενε, με την καρδιά γεμάτη λυγμούς, να ξεμουδιάσουν τα χέρια του παιδιού. Το παιδί πήρε το μολύβι κι έγραψε, έτσι όπως τότε που καθόταν ήσυχα ήσυχα στο θρανίο του κι ο ήλιος έμπαινε πρόσχαρος από τα μεγάλα παράθυρα κι ήταν άνοιξη και τα χελιδόνια τιτίβιζαν και τα δέντρα θροούσαν απόζω.

Έγραψε, τέλειωσε. Ο δάσκαλος προχώρησε στην προφορική εξέταση.

- Πρώτα τα Νέα Ελληνικά, του είπε. Ποιος είναι ο ποιητής που πιο πολύ σου αρέσει;
- Ο Διονύσιος Σολωμός, αποκρίθηκε ο νεανίσκος.
- Τι έγραψε ο Σολωμός;
- Τον «Υμνο εις την Ελευθερία».
- Μήπως θυμάσαι καμιά στροφή;
- Μάλιστα!

Κι ο νεανίσκος άρχισε ν' απαγγέλλει μέσα στη φυλακή, ανάμεσα στους δεσμοφύλακες που εκπροσωπούσαν τους παλιούς και τους καινούριους τυράννους, με καθάρια κι αποφασιστική φωνή:

Απ' τα κόκαλα βγαλμένη
των Ελλήνων τα ιερά,
και σαν πρώτα ανδρειωμένη
χαίρε, ω χαίρε...

Δεν πρόφτασε να κλείσει το τετράστιχο. Ο Τούρκος του πέρασε στα χέρια τα σίδηρα. Ο Άγγλος τον έσπρωξε μέσα. Ο δάσκαλος αναλύθηκε σε λυγμούς. Προφορική εξέταση στην Ιστορία δεν πρόφτασε να κάμει. Γιατί να κάμει; Την ιστορία τη γράφει ο ίδιος, έχει γίνει πια Ιστορία ο ίδιος...

Ι. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Εφημερίδα «Ελευθερία»
Αθήνα, 7 Οκτωβρίου 1956

* Κατά την περίοδο του αγώνα (1955-59), οι Άγγλοι συχνά διέταζαν το κλείσιμο των σχολείων (δημοτικών και γυμνασίων). Η απαγόρευση κάποτε διαρκούσε για αρκετές μέρες. Οι συχνότεροι λόγοι ήταν:
α. Η διεξαγωγή επιχειρήσεων του στρατού στην περιοχή.
β. Η ανάρτηση από τους μαθητές Ελληνικής σημαίας στο σχολικό κτίριο.

** Την αστυνομία της περιόδου της Αγγλοκρατίας (1878- 1960) αποτελούσαν Άγγλοι αξιωματικοί και Κύπριοι (Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι) αστυνομικοί (ζαπτιέδες). Όμως κατά την περίοδο του αγώνα της ΕΟΚΑ οι Άγγλοι προσέλαβαν πολλούς πρόσθετους Τουρκοκύπριους αστυνομικούς, διότι δεν εμπιστεύονταν πια τους Έλληνες. Αυτοί ονομάστηκαν «επικουρικοί» αστυνομικοί, δηλαδή «βοηθητικοί», και ήταν φανατικοί εχθροί και δώκτες της ΕΟΚΑ και των μελών της.

ΛΕΞΙΚΟ	1. μπουντρούμι:	κελί φυλακής, υπόγειο	(τούρκικη λέξη : bodrum)
	2. ανήλιαγο:	χωρίς ήλιο, σκοτεινό	(α(ν)+ήλιος)
	3. στέργο:	δέχομαι, ανέχομαι	(αρχαία: αγαπώ)
	4. εντευκτήριο:	αίθουσα συνάντησης	

Σωστό ή Λάθος:

		Σωστό	Λάθος
1	Οι Άγγλοι έκλεισαν τα ελληνικά σχολεία της Κύπρου για ολόκληρη της σχολική χρονιά 1955-56.		
2	Οι Άγγλοι συνέλαβαν το παιδί της ιστορίας μας επειδή έλαβε μέρος σε μια διαδήλωση.		
3	Ο δάσκαλος του παιδιού πήγε στη φυλακή για να το δει αν είναι καλά.		
4	Οι δεσμοφύλακες άφησαν το παιδί δεμένο με χειροπέδες κατά τη συνάντησή του με το δάσκαλο.		
5	Ο αγαπημένος ποιητής του παιδιού ήταν ο Ρήγας Φεραίος.		

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

- Όταν οι Άγγλοι συνέλαβαν το παιδί της ιστορίας μας, ήταν:

‡ άνοιξη	‡ χειμώνας
‡ Ιούνιος	‡ Χριστούγεννα.

- Τα μαθήματα στα οποία το παιδί δεν πρόλαβε να δώσει εξετάσεις ήταν:

‡ τα Νέα Ελληνικά και η Γεωμετρία.	‡ η Ιστορία και τα Νέα Ελληνικά.
‡ τα Νέα Ελληνικά και η Γεωγραφία.	‡ τα Αγγλικά και τα Μαθηματικά.

- Οι δεσμοφύλακες πήγαν το παιδί για να δώσει τις εξετάσεις του:

‡ στο σχολείο του.	‡ στο εντευκτήριο της φυλακής.
‡ σε μια φωτεινή τάξη	‡ σε ένα δωμάτιο απ' όπου άκουγε τα πουλιά

Ερωτήσεις (Να απαντηθούν στο τετράδιο των Ελληνικών)

Ποια χάρη ζήτησε το παιδί από το Διευθυντή των φυλακών; Ποια ήταν η απάντηση που πήρε;

Γιατί οι δύο δεσμοφύλακες διέκοψαν την προφορική εξέταση του μαθητή;
